

- Karnov Online. <https://pro.karnovgroup.dk/>
 KorpusDK. <https://ordnet.dk/korpusdk>
 Limberg, Holger (2009) Impoliteness and threat responses. *Journal of Pragmatics* 41(7):1376-1394.
 Meloy, J. Reid, Kris Mohandie & Mila Green (2008) A forensic investigation of those who stalk celebrities. J. Reid Meloy, Lorraine Sheridan & Jens Hoffmann (red.) *Stalking, threatening, and attacking public figures: A psychological and behavioral analysis*. New York: Oxford University Press:37-54.
 Mortensen, Janus & Sune S. Mortensen (2009) *Okay* i engelsk og dansk. R. Therkelsen (red.) *Dramatikken i Grammatikken*. Institut for Kultur og Identitet, Roskilde Universitet:281-304.
 Muschalik, Julia (2018) *Threatening in English: A mixed method approach*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
 Nini, Andrea (2017) Register variation in malicious forensic texts. *International Journal of Speech, Language & the Law* 24(1):99-126.
 Rathje, Marianne (2013) Dropper lige subjektet. Subjektellipser i kommentatfeltet på ekstrasbladet.dk. Simon Borchmann, Inger Schoonderbeek Hansen, Tina Thode Hougaard, Ole Tøgeby & Peter Widell (red.): *Gode ord er bedre end guld. Festskrift til Henrik Jørgensen*. Aarhus: Aarhus Universitet:399-414.
 Sachs, Jacqueline S. (1967) Recognition memory for syntactic and semantic aspects of connected discourse. *Perception & Psychophysics* 2:437-442.
 Salgueiro, Antonio B. (2010) Promises, threats, and the foundations of speech act theory. *Pragmatics* 20(2):213-228.
 Searle, John R. (1979) A taxonomy of illocutionary acts. *Expression and Meaning: Studies in the Theory of Speech Acts* 1. Cambridge: Cambridge University Press:1-29.
 Searle, John R. (2008/1965) What is a Speech Act. Ian Hutchby (red.) *Methods in Language and Social Interaction* 1, kap. 2. Thousand Oaks: Sage Publications Ltd:1-16.
 Shuy, Roger (1993) *Language crimes: The use and abuse of language evidence in the courtroom*. Cambridge: Blackwell.
 Solan, Larry & Peter M. Tiersma (2005) *Speaking of crime, the language of criminal justice*. Chicago: University of Chicago Press.
 Straffeloven. <https://danskelope.dk/straffeloven>
 Waaben, Knud & Langsted, Lars Bo (2015) *Strafferettens almindelige del. Ansvarslæren* (6. udg., red.). København: Karnov Group Denmark A/S.
 Yamanaka, Nobuhiko (1995) On indirect threats. *International Journal for the Semiotics of Law* 8:2:37-52.

Resumé:

Generelle udvidere (*general extenders*) i dansk talesprog

Tanya Karoli Christensen & Torben Juel Jensen
 Københavns Universitet

Udtryk af typen *og sådan noget, eller den slags, og alt det der* er blevet kaldt 'løse udgange' (Lund 1982), 'påhængsudtryk' (Rathje 2006), og på engelsk bl.a. 'general extenders' (Overstreet 1999). Det sidste mener vi er den funktionelt set mest korrekte betegnelse, og på dansk bruger vi derfor den direkte oversættelse 'generelle udvidere'. Udtrykstypen er kun sparsomt undersøgt i dansk (Rathje 2006; Larsen 2014; Christensen, Jensen & Stæhr 2018), mens der især for engelsk findes en del undersøgelser der fokuserer på enten interaktionelle funktioner eller sociolingvistisk variation (bl.a. Dines 1980; Aijmer 1985; Cheshire 2007; Tagliamonte & Denis 2010; Pichler & Levey 2011).

I dette foredrag vil vi præsentere resultaterne af en undersøgelse af brugen af generelle udvidere i dansk baseret på udskrevne optagelser fra LANCHART-korpusset med i alt 243 forskellige talere fordelt på fire lokaliteter, tre aldersgrupper og to optagetidspunkter (1980'erne og 2000'erne). I dette korpus forekommer over 15.000 generelle udvidere, hvilket gør undersøgelsen til den hidtil mest omfattende, også internationalt set (Christensen & Jensen 2018).

De generelle udvidere i vores datasæt er blevet kodet for en række sproglige og kontekstuelle variable baseret på resultater og antagelser i tidligere studier. Dette gør det muligt at analysere sammenhænge mellem udtryk og funktion, udviklinger over tid samt social og geografisk distribution gennem multivariate statistiske analyser.

Der er en stor udtryksmæssig variation mht. generelle udvidere, men vi har fundet det muligt at inddele dem i et mindre antal overordnede typer, hvoraf *og/eller sådan noget* er klart den hyppigste.

En væsentlig forskel på danske og engelske generelle udvidere er at der kun sjældent forekommer et generisk substantiv som kerne i de danske udtryk, mens engelsk oftest har substantiver som *thing* eller *stuff* som kerne. Hovedparten kan dog beskrives ud fra et fælles skema a la nominalsyntagmeskemaet (jf. fx Hansen & Heltoft 2011:518):

konjunktion	kvarter	komparativ	generisk nominalsyntagme			kompara- tiv	deklitisk marke
			bestemmer	modifi- kator	substantiv/ prædikat		
og	af	sådan	noget	andet	plud	i den stil	her
eller	afslutning		den	slags	ting (jeg siger)	lignende	der
if	helt		en	mere	aspekter	som helst	
			et-eller-andet		noget	oglig	
			overdels		et-eller-andet		
					alt	muligt	
					det	helt	

Struktur for generelle udvidere. Her ses bort fra kategorierne (for) eksempel og (og så) videre/fremdeles.

I langt de fleste tilfælde indledes den generelle udvider med en af sideordningskonjunktionerne *og* eller *eller*, og ikke overraskende viser vores resultater at denne udtryksforskel er korreleret med forskelle i den generelle udviders funktion, blandt andet i relation til hvilket syntagma den udvider, turtagning og hvad der har været beskrevet som høflighedsstrategier (Overstreet 1999). I foredraget vil vi diskutere denne forskel og analysere hvordan den interagerer med andre faktorer der influerer på valget af udvidertype, såsom talerens sociale og geografiske baggrund samt optagetidspunktet.

Litteratur

- Aijmer, K. (1985) What happens at the end of our utterances? – The use of utterance final tags introduced by "and" and "or". Ole Togeby (red.) *Papers from the eight Scandinavian conference of linguistics*. Copenhagen:366-389.
- Cheshire, J. (2007) Discourse variation, grammaticalisation and stuff like that. *Journal of Sociolinguistics* 11(2):155-193.

- Christensen, T.K. & T.J. Jensen (2018) Og sådan noget i den stil. Generelle udvidere i moderne dansk talesprog. T.K. Christensen m.fl. (red.) *Dansk til det 21. århundrede – sprog og samfund*. København: U Press:73-91.
- Christensen, T.K., T.J. Jensen & A.C. Stæhr (2018) Funktionel grammatik: Grammatik i de sociale medier. K.K. Mortensen & A.C. Stæhr (red.) *Sociale medier og sprog. Analytiske tilgange*. København: Samfundslitteratur.
- Dines, E.R. (1980) Variation in Discourse: "And Stuff like That". *Language in Society* 9(1):13-31.
- Hansen, E. & L. Heltoft (2011) *Grammatik over det Danske Sprog*. København: Det Danske Sprog- og Litteraturselskab.
- Larsen, A. (2014) 'Mathilde bor på Amager og sådan noget'. Danske påhængsudtryks interaktionelle funktioner i interviewsituationen. *Nydanske Sprogstudier* 47:65-98.
- Lund, J. (1982) *Sprog og sprogbrug i dag: 6 kapitler om det danske sprog i det 20. århundrede*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Overstreet, M. (1999) *Whales, Candlelight, and Stuff Like That. General Extenders in English Discourse*. Oxford: Oxford University Press.
- Pichler, H. & S. Levey (2011) In search of grammaticalization in synchronic dialect data: general extenders in northeast England. *English Language and Linguistics* 15(3):441-471.
- Rathje, M. (2006) Og sådan noget – et ungdomssprogligt fyldudtryk? A.Å. Jervelund (red.) *Festskrift til Vibeke Sandersen i anledning af 70-årsdagen*. København: Dansk Sprognævn:145-160.
- Tagliamonte, S.A. & D. Denis (2010) The stuff of change: General extenders in Toronto, Canada. *Journal of English Linguistics* 38(2).

Artiklen er publiceret her:

- Christensen, T.K. & T.J. Jensen (2018) Og sådan noget i den stil. Generelle udvidere i moderne dansk talesprog. T.K. Christensen m.fl. (red.) *Dansk til det 21. århundrede – sprog og samfund*. København: U Press:73-91.